

U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Marie Žiškové, JUDr. Romana Fialy, JUDr. Pavla Simona, Mgr. Víta Bičáka a Mgr. Ing. Radovana Havelce, rozhodl o návrhu **Krajského soudu v Brně**, se sídlem v Brně, Rooseveltova 16, na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním a **Městským soudem v Brně**, a dalších účastníků sporu vedeného u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 41 Nc 264/2017: žalobce **Stavocentrum FPS s. r. o.**, se sídlem Veselí nad Lužnicí – Horusice 37, IČ: 26041685, žalovaného **Krajského úřadu Jihomoravského kraje**, se sídlem Brno, Žerotínovo náměstí 3, IČ:70888337,

t a k t o :

- I. **Příslušný** vydat rozhodnutí ve věci vedené u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 41 Nc 264/2017, o zrušení rozhodnutí žalovaného, **je soud v občanském soudním řízení.**
- II. Usnesení Městského soudu v Brně ze dne 29. 11. 2017, čj. 41 Nc 264/2017-40, **se zrušuje.**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Návrhem doručeným 9. 1. 2018 zvláštnímu senátu zřízenému podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů (dále jen „zákon o některých kompetenčních sporech“), se Krajský soud v Brně (dále též „navrhovatel“) domáhal, aby zvláštní senát rozhodl spor o pravomoc podle § 1 odst. 1 písm. b) citovaného zákona. Spor vznikl mezi ním a Městským soudem v Brně ve věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 41 Nc 264/2017.

[2] Z předloženého spisu vplynuly následující skutečnosti. Žalobce se žalobou podanou u Městského soudu v Brně domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného čj. JMK 4503/2017, sp. zn. S-JMK 182330/2016 OKŘ ze dne 24. 2. 2017, kterým bylo rozhodnuto o tom, že se nevyhovuje žádosti právnické osoby AUTO – BAYER s. r. o., IČ: 46994360, se sídlem Bučovická 229, Slavkov u Brna, spočívající v uplatnění práva na náhradu škody způsobené manipulací s vozidlem při řešení mimořádné události v rámci působení integrovaného záchranného systému dne 2. 7. 2016 na 221 km dálnice D1 směrem na Vyškov. Žalovaný posoudil tuto žádost dle § 30 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému.

[3] Městský soud v Brně nejdříve usnesením ze dne 5. 10. 2017, čj. 41 Nc 264/2017-36, vyzval podatele k odstranění vad podání - k řádnému označení účastníků. Poté, co tak žalobce učinil, rozhodl městský soud usnesením ze dne 29. 11. 2017, čj. 41 Nc 264/2017-40, tak, že řízení se zastavuje (výrok I.), a zároveň rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok II).

[4] V odůvodnění uvedl, že ve smyslu podatelem provedeného upřesnění účastníků řízení, v kontextu jím uvedených skutkových tvrzení a přiložených listinných důkazů, je zjevné, že nejde o žalobu, kterou projednávají obecné soudy v civilním nalézacím řízení (podle o. s. ř.), ale že jde o žalobu podanou proti rozhodnutí správního orgánu, kterou projednávají v prvním stupni správní úseky krajských soudů. Jako soud příslušný k projednání označil Krajský soud v Brně.

[5] Na základě poučení městského soudu podal žalobce totožnou žalobu ke Krajskému soudu v Brně. Krajský soud v Brně s postupem městského soudu nesouhlasil a podal zvláštnímu senátu návrh na řešení negativního kompetenčního sporu. V návrhu uvedl, že napadený akt žalovaného je aktem v režimu zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o IZS“), v souvislosti s uplatněným nárokem na náhradu škody způsobené osobám vzniklé v příčinné souvislosti se záchrannými a likvidačními pracemi (§ 30 odst. 1 uvedeného zákona). Žalovaný tu byl v pozici krajského úřadu, který poskytuje peněžitou náhradu podle § 30 odst. 4 uvedeného zákona. Při poskytování této náhrady za věcnou škodu se podle § 30 odst. 4 postupuje dle ustanovení občanského zákoníku.

[6] Dle krajského soudu jde o věc náhrady škody. Jediný rozdíl oproti obecné úpravě náhrady škody obsažené v občanském zákoníku spočívá v tom, že ji „vyřizuje“ a „za skutečného škůdce poskytuje“ (resp. o poskytnutí rozhoduje) krajský úřad, který posouzení otázky, zda škodu nahradí a v jaké výši, nemůže učinit neformálně a také neformálně je oznámit poškozenému, nýbrž musí o žádosti rozhodnout. Žalovaný tedy rozhodl, nejedná se však o rozhodnutí správního orgánu vydané v oblasti veřejné správy, kterým by bylo zasahováno do veřejného subjektivního práva žalobce, nýbrž jde o řešení otázky nároku poškozeného v občanskoprávním vztahu. Krajský soud odkázal na § 7 odst. 2 o. s. ř. a část pátou o. s. ř., dle které soudy projednávají a rozhodují spory, o nichž bylo rozhodnuto jiným orgánem. Pokud tedy žalovaný vydal rozhodnutí v právní věci vyplývající z poměrů soukromého práva, pravomocí k přezkoumání takového rozhodnutí jsou nadány soudy rozhodující v občanském soudním řízení. Závěrem krajský soud dodal, že až po rozhodnutí o věcné příslušnosti soudu bude namístě zkoumat splnění podmínek příslušného řízení, včetně otázky aktivní legitimace, která se ve věci ukazuje být spornou.

[7] Při řešení vzniklého sporu o věcnou příslušnost mezi soudem ve správním soudnictví a soudem v civilním soudním řízení se zvláštní senát řídil následující úvahou. Podle § 1 odst. 2 zákona o některých kompetenčních sporech je negativním kompetenčním sporem spor, ve kterém jeho strany popírají svou pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků. V nyní rozhodované věci popřeli svou pravomoc Městský soud v Brně i navrhovatel, jedná se proto o negativní kompetenční spor, k jehož projednání je příslušný zvláštní senát podle zákona o některých kompetenčních sporech.

[8] Z § 30 zákona o IZS vyplývá, že:

„(1) Stát odpovídá za škodu způsobenou právníckým a fyzickým osobám vzniklou v příčinné souvislosti se záchrannými a likvidačními pracemi a cvičeními prováděnými podle tohoto zákona. Této odpovědnosti se může stát zprostit jen tehdy, pokud se prokáže, že poškozený si způsobil škodu sám nebo způsobil havárii.

...

(4) Peněžní náhradu poskytne stát prostřednictvím krajského úřadu, v jehož správním obvodu při záchranných a likvidačních pracích nebo cvičení škoda či újma vznikla. Při poskytování této náhrady za věcnou škodu se postupuje podle ustanovení občanského zákoníku platných v době vzniku škody.“

[9] Předmětem rozhodnutí v přezkoumávaném případě je oprávněnost nároku žalobce na náhradu škody při zákroku složek IZS. Náhrada škody je obecně vztahem soukromoprávním, ačkoliv na jedné ze stran sporu může jako subjekt vystupovat stát. V takovém případě však nejedná ve vrchnostenském postavení vůči druhé straně, ale také jako subjekt soukromého práva, který má ve sporu stejná práva a povinnosti.

[10] V této souvislosti lze odkázat na zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále jen zákon č. 82/1998 Sb.), jakožto obecný zákon upravující odpovědnost státu za škodu. Zákon č. 82/1998 Sb. je součástí soukromého občanského práva, což plyne jak z teorie občanského práva, tak praktické aplikace zákona (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 30. 4. 2002, sp. zn. Pl. ÚS 18/01 či usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2005, čj. Na 12/2005-8).

[11] Zákon o IZS neposkytuje komplexní speciální procesní úpravu nároku na náhradu škody, v této souvislosti odkazuje na použití ustanovení občanského zákoníku, což je dalším dokladem soukromoprávní povahy § 30 zákona o IZS.

[12] Nárok na náhradu škody způsobené státem tedy z podstaty věci není subjektivním veřejným právem, o kterém by rozhodovaly správní orgány, a jemuž by byla poskytována ochrana ve správním soudnictví. Jedná se o právo vyplývající ze soukromoprávního vztahu.

[13] Příslušným k rozhodnutí o takovém nároku je proto soud v občanském soudním řízení.

[14] Zvláštní senát se však neztotožňuje s názorem navrhovatele, že spor má být projednán dle části páté o. s. ř. Ustanovení § 244 odst. 1 o. s. ř. stanoví, že: „*rozhodl-li orgán moci výkonné, orgán územního samosprávného celku, orgán zájmové nebo profesní samosprávy, popřípadě smířčí orgán zřízený podle zvláštního právního předpisu (dále jen 'správní orgán') podle zvláštního zákona o sporu nebo o jiné právní věci, která vyplývá ze vztahů soukromého práva (§ 7 odst. 1), a nabylo-li rozhodnutí správního orgánu právní moci, může být tatáž věc projednána na návrh v občanském soudním řízení.*“

[15] Ačkoliv zákon o IZS stanoví, že peněžní náhrada se poskytuje prostřednictvím krajského úřadu, který o žádosti musí rozhodnout, nejedná se formálně ani materiálně o rozhodnutí správního orgánu. Samotný zákon o IZS nestanoví pro takové rozhodnutí žádná pravidla, neodkazuje ani na správní řád, jakožto zákon subsidiárně použitelný, naopak v § 33 odst. 1 jeho použití, mimo rozhodování o pokutách dle § 28, výslovně vylučuje.

[16] Na tento postup je tedy třeba pohlížet obdobně jako na proces předběžného projednání dle § 14 zákona č. 82/1998 Sb., které má neformální povahu (k povaze tohoto postupu srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 8. 2011, sp. zn. 30 Cdo 2651/2010).

[17] Předběžné projednání nároku podle uvedeného ustanovení zákona č. 82/1998 Sb. představuje kvalifikovaný pokus o smírné vyřešení věci a žádost o náhradu škody u příslušného úřadu není návrhem na zahájení správního řízení (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. 30 Cdo 258/2015, uveřejněný pod číslem 89/2017 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek).

[18] Jde tedy *de iure* o uznání (akceptaci) či odmítnutí nároku protistrany v občanskoprávním vztahu. Stejným způsobem je třeba nahlížet i na uplatnění nároku u krajského úřadu dle § 30 odst. 4 zákona o IZS.

[19] Spor o nárok na náhradu škody proto nemůže být projednáván dle části páté o. s. ř., neboť se nejedná o rozhodnutí ve smyslu § 244 odst. 1 o. s. ř., kterým by správní orgán rozhodoval o soukromém právu osob. Žaloba proto bude projednána dle části třetí o. s. ř.

[20] Zvláštní senát odkazuje též na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2016, sp. zn. 25 Cdo 4768/2015, který se zabýval povahou uplatnění nároku na náhradu škody dle zákona č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy. V tomto usnesení dospěl Nejvyšší soud k totožným závěrům, které výše uvedl zvláštní senát ve vztahu k zákonu o IZS: „*žaloba o náhradu škody podle § 10 odst. 4 zákona č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, je žalobou na plnění ze soukromoprávního vztahu, která se projedná podle části třetí občanského soudního řádu. Příslušný orgán v rámci posouzení žádosti poškozeného podle § 8 odst. 2 zákona č. 115/2000 Sb. nevydává správní rozhodnutí ve formálním ani materiálním smyslu. Žádost poškozeného o poskytnutí náhrady škody u příslušného orgánu má charakter předběžného uplatnění nároku věřitele u dlužníka.*“

[21] Uvedený závěr neznamená, že soud, který bude věc nadále v občanském soudním řízení projednat, musí o takto podané žalobě meritorně rozhodnout a že se již nemůže znovu zabývat splněním podmínek řízení (samozřejmě s výjimkou své pravomoci) či obsahovými náležitostmi samotné žaloby. Vzhledem k výše uvedené argumentaci zvláštní senát usoudil, že k projednání a rozhodnutí věci je založena pravomoc Městského soudu v Brně.

[22] Zvláštní senát podle § 5 odst. 3 zákona o některých kompetenčních sporech zruší rozhodnutí, kterým strana kompetenčního sporu popřela svou pravomoc o věci rozhodovat, ačkoliv podle rozhodnutí zvláštního senátu je vydání rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení v její pravomoci. Dalším výrokem proto zvláštní senát zrušil usnesení Městského soudu v Brně ze dne 29. 11. 2017, čj. 41 Nc 264/2017-40.

[23] Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona o některých kompetenčních sporech závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále bude tedy Městský soud v Brně pokračovat v řízení o podané žalobě.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 24. dubna 2018

JUDr. Michal Mazanec
předseda zvláštního senátu